

Розширена анотація

рукопису підручника «Мова іврит», 4 клас для шкіл з українською мовою навчання.

Рукопис підручника відповідає вимогам Державного стандарту початкової загальної освіти (до 2017), базовому навчальному плану та навчальній програмі з мови іврит у школах із навчанням українською мовою.

Підвищенню мотивації до навчальної діяльності з предмета сприяє дібраний навчальний та ілюстративний матеріал, спрямований на подальший розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності учнів (аудіювання, говоріння, читання, письмо), а також засвоєння знань з мови й формування мовних умінь, необхідних і достатніх для удосконалення й розвитку мовленнєвих умінь і творчих здібностей учнів, що підвищують пізнавальні інтереси, мотивацію до вивчення давньої та водночас сучасної мови іврит.

Для реалізації компетентісного підходу до навчання мови іврит у рукописі запропоновано такі засоби підвищення мотивації та розвитку пізнавальної активності як створення реальних комунікативних ситуацій на доступному рівні в рамках особистісної, навчальної та публічної сфер спілкування для формування предметних компетентностей з предмета і можливості застосування набутих умінь на практиці.

Обсяг змісту підручника адекватно співвідноситься із кількістю навчальних годин, визначених базовим навчальним планом та програмою.

Зміст рукопису підручника відповідає віковим і психологічним особливостям учнів 3 класу. Вибірковість сприймання молодших школярів підтримуватимуть яскраві, належного розміру предметні та сюжетні малюнки, зрозумілі дітям; стійкості уваги сприяють завдання, що не потребують значного часу для виконання.

Зміст навчальних текстів ґрунтується на вивченому матеріалі, а новий незнайомий матеріал не перевищує 15 % від загального змісту, що сприяє розвитку навичок прогнозування та здогадки.

Матеріал підручника викладено в чіткій і доступній формі. Добре продумано кількість введення дидактичних одиниць (від 4 до 6 нових слів на уроці) та засвоєння 1 нового поняття. Водночас рукопис підручника містить навчальний матеріал для багаторазового повторення та його застосування в нових умовах. Активна та пасивна лексика додатково засвоюється завдяки використанню на уроці рухливих ігор і фізкультхвилинок з проговорюванням (проспівуванням) відповідного тексту.

Рукопис підручника відповідає провідним підходам до навчання, зокрема навчання мов національних меншин – компетентісному й особистісно-орієнтованому. Навчальний матеріал у підручнику реалізує мовленнєве спрямування курсу мови іврит і забезпечує застосування набутих умінь і навичок у реальних навчальних і життєвих ситуаціях спілкування у рамках тем, визначених програмою.

Рукопис містить різноманітні навчальні вправи та завдання для організації навчального процесу на його основних етапах (сприймання, запам'ятовування, застосування та оцінювання). Позитивним є й те, що у рукописі містяться і пропедевтичні, і ввідні, і тренувальні вправи, а також завдання творчого, ігрового та проблемно-пошукового характеру, у тому числі із логічним навантаженням, що дозволяє здійснювати диференційований підхід до навчання відповідно до індивідуальних здібностей і пізнавальних можливостей учнів.

Для здійснення учнями самостійної навчальної діяльності у рукописі підручника передбачено значну кількість зразків виконання завдань різних типів, цікаві умовні позначення для орієнтування у видах і формах діяльності, поліграфічні виділення такі як шрифтові, графічні та виділення кольором, предметні та сюжетні малюнки, ілюстрації, таблиці та схеми дозволять учням працювати з підручником як самостійно, так і в парах і міні-групах.

У рукописі підручника автор пропонує різноманітні вправи та завдання, зокрема, частково-пошукового та творчого характеру, завдання з логічним навантаженням, спрямовані на оволодіння учнями прийомами розумової діяльності – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, диференціації тощо. Матеріал рукопису підручника сприяє

формуванню предметних і надпредметних компетенцій: мовленнєвої, мовної, соціокультурної, умінь вчитися.

У навчальному змісті зазначеного рукопису підручника закладено вагомий потенціал для виховних можливостей предмета мова іврит. Це реалізується завдяки спеціально дібраним літературним та автентичним навчальним текстам різних жанрів і стилів соціокультурного та лінгвокультурологічного змісту, наочного матеріалу до них.

Цікавим є матеріал про особливості єврейської культури, про символіку та побут, про видатних особистостей України й Ізраїлю за для розширення світогляду та виховання міжкультурного усвідомлення молодшими школярами полікультурності та взаємовпливу оточуючого світу.

Запропонований автором навчальний матеріал позитивно впливає як на формування національної самосвідомості, ціннісних орієнтирів, так і сприяє вихованню громадянина багатокультурної України.

Навчальний матеріал в аналізованому рукописі раціонально викладений з урахуванням комунікативного досвіду учнів. Зміст підручника побудовано на основі інтеграції літературних текстів різних жанрів і стилів, науково-популярних текстів лінгвістичного характеру з мовним матеріалом, що забезпечує розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності, а також навчальних текстів, які надають можливість спостерігати за функціонуванням мовних одиниць у текстах. Текст рукопису підручника добре структурований за тематико-ситуативним і текстоцентричним принципами.

Автором рукопису вдало продумано апарат організації засвоєння навчального матеріалу – тексти, запитання, вправи, завдання. Так, у 4 класі на основі роботи з навчальними та художніми текстами учні знайомляться з частинами мови іврит та змінюванням їх закінчень за питаннями у зв'язку з іншими словами, вчать розрізняти мовні явища, порівнювати із засвоєними знаннями з першої викладової мови. Також у підручнику подано матеріал для засвоєння поняття про словосполучення та знайомляться з різними особливостями мови іврит (сміхут), на основі яких учні оволодівають уміннями ставити питання від головного до залежного слова і відповідно змінювати закінчення, розуміють різницю у порядку слів у мові іврит на відміну від української. Крім того представлений у підручнику матеріал спрямовано на вдосконалення знань про речення й практичного їх уживання з різною метою залежно від ситуації; на знайомство з однорідними членами речення, на основі чого учні вчитимуться влучно їх добирати, удосконалювати вміння будувати тексти, розповіді, описи. Запропоновані у підручнику вправи спрямовані також на розвиток правописних умінь. Таким чином, дібраний зміст з мови іврит і розроблені завдання та вправи для формування мовних і правописних умінь підпорядковуватимуться удосконаленню й розвитку умінь усного та писемного мовлення.

У поданому рукописі є матеріал для продовження розвитку умінь усного мовлення – аудіювання та говоріння. Для цього у рукописі підручника передбачено роботу з художніми текстами різних жанрів: фрагменти казок, вірші, притчі, невеличкі оповідання, а також науково-популярні тексти більшого обсягу, ніж у попередніх класах. На основі даного матеріалу учні вчитимуться слухати-розуміти як зміст поданого тексту, так і визначати його жанр, тему, послідовність розвитку подій, знаходити речення, що містять запитання, спонукання тощо.

Матеріал рукопису підручника також спрямовано й на формування в учнів умінь переказувати прослуханий або прочитаний текст з орієнтацією на слухача, створювати діалогічні та монологічні висловлювання на запропоновані та близькі дітям теми. Дібраний матеріал сприятиме й розвитку читацьких навичок і умінь учнів (читати вголос правильно, плавно, цілими словами, виразно; розуміти зміст прочитаного, одержувати певну інформацію тощо). Навчання читанню мовою іврит в 4 класі поєднується з роботою над збагаченням словникового запасу, розвитком умінь діалогічного та монологічного мовлення.

Також у підручнику містяться вправи та завдання для удосконалення навичок письма (закріплення техніки письма, умінь вживати в словах букви івритського алфавіту, розрізняти друкований і правописний шрифти, списувати й писати самостійно слова, речення, писати зі слів вчителя або однокласників, звіряти написане за зразком, виправляти помилки), для

розвитку орфографічних умінь і навичок. Окрім цього учні вчитимуться формулювати й записувати запитання за змістом прочитаного тексту, колективно складати і записувати невеликі тексти за малюнком і опорними словами, серією малюнків, малюнком і запитаннями. Учні вчитимуться складати листівку, записку, оголошення, електронне та телефонне повідомлення, маршрут, меню тощо.

Позитивною характеристикою підручника є й включення у його структуру завдань для здійснення орієнтаційного (прогностичного), діагностичного, формувального, випереджувального та підсумкового типів оцінювання, а також для самооцінювання, що сприятиме вчасній корекції й об'єктивному оцінюванню проміжних і кінцевих результатів навчання як з окремих тем і видів діяльності, так і в цілому.

Цікавим та функціональним є апарат орієнтування у підручнику, зокрема система умовних позначень. Ілюстративний матеріал виступає в ролі джерела інформації, способу семантизації, стимулу для розвитку продуктивного мовлення, опорою для слухання-розуміння, засобом перевірки знань.

Рукопис підручника розглянуто та схвалено науково-експертною радою вченої ради Інституту педагогіки НАПН України.